

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Станислав Димитров Петков,
професор във Висшето училище по застраховане и финанси –
София

на дисертационен труд за присъждане на научна степен **„доктор на науките”**

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.8. Икономика
докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“

Автор: д-р Марек Магнишевски

Тема: „Икономически аспекти на въздушния транспорт в Полша”

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 108 от 01.03.2023 г. на Ректора на Висше училище по застраховане и финанси - София проф. д.ю.н. Борис Велчев съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Икономически аспекти на въздушния транспорт в Полша” за придобиване на научна степен „доктор на науките” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“. Автор на дисертационния труд е д-р Марек Магнишевски.

С решение на научното жури от 24.03.2023 г. съм определен за рецензент на трудовете на кандидата в рамките на настоящата процедура.

Предадените от кандидата д-р Марек Магнишевски материали включват следните:

1. дисертационен труд - на руски език;
2. автореферат на дисертационния труд на български и на руски език;
3. справка за изпълнението на минималните национални изисквания за придобиване на научна степен „доктор на науките“ в професионалното направление 3.8. „Икономика“;
4. справка на приносите - на руски език;
5. списък на публикациите и резюмета на публикациите – на руски език;
6. кратки биографични данни – на английски език;
7. копие диплома за доктор – преведена и нотариално заверена;
8. презентация, свързана с дисертационния труд.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Кандидатът д-р Марек Магнишевски притежава магистърска степен по Електрическо инженерство от Технически Университет, Жешов. Д-р Марек Магнишевски притежава образователна и научна степен „доктор“ в областта на техническите науки от Технически Университет, Жешов.

От представените данни кандидатът има значителен опит в академичната дейност, преподаването, научната дейност, както и в сфери, извън научните среди.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

В представената дисертация, авторът правилно е обосновал актуалността и значимостта на темата. В днешно време проблематиката по икономическите аспекти на въздушния транспорт е особено важен въпрос. Авторът си поставя за цел да изследва икономическите аспекти на дейностите по извършване на въздушен транспорт в Полша. Както той споменава в Полша

има 15 летища. За да изпълни поставената си цел, авторът формулира като задачи да анализира същността на въздушния транспорт, да разгледа неговия функционален обхват, да извърши многоаспектен анализ на цените на петрола, да извърши многомерен анализ на въздушния транспорт в европейските страни и на летищата в Европа и Полша.

4. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем 203 страници. Работата е структурирана в Съдържание, Увод, Пет Глави, Заключение, Библиография, Списък на фигурите, Списък на таблиците и Списък на диаграмите.

Броят на включените фигури е 87, на таблиците е 20, а този на диаграмите - 3.

Списъкът на библиографията се състои от 47 източника. Отделно са посочени ползвани източници страници в Интернет. Една част от авторите и източниците са цитирани в основното изложение на изследването. Броят на ползваните източници са сравнително малко за такъв вид научно изследване.

Техническите изисквания за изготвяне на дисертационен труд са спазени от кандидата.

Въведението представя идеята на автора и представлява въведение в проблематиката. Прави впечатление сравнително краткият обем страници на увода – по-малко от две страници.

Първа Глава е озаглавена «Същност на въздушния транспорт». Обемът на Първа Глава е 42 страници. Тази част от изследването е структурирано в три точки. Разгледани са развитието на авиацията, основни понятия, свързани с въздушния транспорт и са формулирани и анализирани отделни проблеми на въздушния транспорт.

Втора Глава е с наименование «Функционална сфера на въздушния транспорт». Обемът на Втора Глава е 46 страници. Тази част от изследването е структурирано в три точки. Разгледани са въздушнотранспортната инфраструктура, видовете превози и превозвачи, самолетите като средство за въздушен транспорт.

Трета Глава е със заглавие «Многомерен анализ на цените на нефта». Обемът на Трета Глава е 48 страници. Тази част от изследването е структурирана в две точки. Извършен е анализ на времевия ред на цените на нефта. Извършено е моделиране на цените на нефта.

Четвърта Глава е с наименование «Многомерен анализ на въздушния транспорт в Европейските страни». Обемът на Четвърта Глава е 27 страници. Тази част от изследването е структурирана в две точки. Извършен е многомерен анализ на пътническите авиопревози в Европа. Във втората точка от четвърта глава авторът извършва многомерен анализ на товарните превози с въздушен транспорт в Европа.

Пета Глава е със заглавие «Анализ на летищата в Полша». Обемът на Пета Глава е 15 страници. Тази част от изследването е структурирано в три точки. Авторът извършва многомерен анализ на летищата в Полша. В допълнение са анализирани броят на пътниците и товарите на летищата в Полша.

На основа на така представения дисертационен труд мога да приема, че изследването представлява значима разработка на избраната тема.

Така представения дисертационен труд ми дава основания да приема, че дисертационният труд на кандидата д-р Марек Магнишевски съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката. Дисертационният труд показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната научна област и способности за самостоятелни научни изследвания.

5. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Кандидатът д-р Марек Магнишевски е представил справка за приносите за науката и практиката на дисертационния труд. В справката са посочени 4 приноса за науката и 2 приноса за практиката. Мога да приема за приноси значителна част от така формулираните приноси на дисертационния труд.

6. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Д-р Марек Магнишевски е представил справка за 17 броя научни публикации. Положителен атестат за работата на кандидата е обстоятелството, че публикува и на английски език, както и в чуждестранни форуми и издания.

Друг положителен атестат е факта, че кандидатът има множество публикации в съавторство.

Една част от публикациите на кандидата са в рамките на проблематиката, изследвана в дисертационния труд.

Една част от публикациите са преди придобиването на образователна и научна степен „доктор“, но от представените данни не става ясно дали са използвани в процедурата по придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

Публикациите изпълняват и надминават изискванията на присъждане на научна степен „доктор на науките“, залегнали в Закона за развитието на академичния състав в Р България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане.

Към момента на изготвяне на настоящата рецензия няма информация, която да дава основания за съмнение в автентичността на дисертационния труд и научните публикации на кандидата.

7. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

Съгласно представените материали мога да направя извод, че кандидатът д-р Марек Магнишевски изпълнява минималните национални изисквания за придобиване на научна степен „доктор на науките“ в професионалното направление 3.8. Икономика.

8. Лично участие на кандидата

На основа на представените материали може да се направи оценка, че формулираните приноси и получените резултати са изцяло лична заслуга на кандидата. Считам, че липсва плагиатство в оценявания дисертационен труд.

9. Автореферат

Към дисертационния труд е приложен автореферат. Авторефератът е в обем 28 страници. Авторефератът съдържа описание на основните характеристики на дисертационния труд, структура и съдържание на труда, обобщено представяне на дисертацията, публикации по темата на дисертацията.

Авторефератът на дисертационния труд в известна степен е изготвен в съответствие с възприетите за подобен род научни разработки изисквания.

В Автореферата липсва ясно описание на дисертационния труд за придобиване на научната степен „доктор на науките“ в контекста на съдържание на теоретичните обобщения и решения на големи научни или научно-приложни проблеми, които да съответстват на съвременните постижения и да представляват значителен и оригинален принос в науката относно анализа на икономическите аспекти на въздушния транспорт.

10. Критични забележки и препоръки

Наред с достойнствата на труда бих формулирал някои бележки и предложения към автора.

Работата би се подобрила, ако са поставени на изследване конкретни хипотези, които изследването потвърждава или отхвърля.

Също така, подобен род научни изследвания предполага повече финансов и икономически анализ на данни, статистическа информация, сравнение и съпоставка, изводи, обобщения, модели и оригинални приноси в изследваната проблематика.

На следващо място, анализираната проблематика би могло в по-голяма степен да се изследва през призмата на членството на Полша в ЕС и в организации като ОИСР.

11. Лични впечатления

Не познавам лично кандидата д-р Марек Магнишевски. Имам добри косвени впечатления от него като докторант във ВУЗФ и от настоящата процедура, преминала през Катедра „Финанси и застраховане“.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд **съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти във Висшето училище по застраховане и финанси, както и Правилата за условията и реда за придобиване на научната степен „доктор на науките” във Висшето училище по застраховане и финанси.

Дисертационният труд показва, че кандидатът д-р Марек Магнишевски **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3. 8. Икономика, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на уважаемото научно жури да присъди научна степен ‘доктор на науките’** на д-р **Марек Магнишевски** в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика; докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“.

05.04.2023 г.

Рецензент: (п)

(проф. д-р Станислав Димитров)